

**UJEDINJENE
NACIJE**

Međunarodni sud za krivično
gonjenje osoba odgovornih za
teška kršenja međunarodnog
humanitarnog prava počinjena
na teritoriji bivše Jugoslavije
od 1991. godine

Predmet br. IT-95-5/18-T
Datum: 23. mart 2010.
Original: engleski

PRED PRETRESNIM VIJEĆEM

U sastavu: sudija O-Gon Kwon, predsjedavajući
sudija Howard Morrison
sudija Melville Baird
sudija Flavia Lattanzi, rezervni sudija

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 23. marta 2010.

TUŽILAC

protiv

RADOVANA KARADŽIĆA

JAVNO

**ODLUKA PO ZAHTJEVU TUŽILAŠTVA ZA PRIHVATANJE SVJEDOČENJA
KDZ297 (MIROSLAV DERONJIĆ) NA OSNOVU PRAVILA 92^{quater}**

Tužilaštvo:

g. Alan Tieger
gđa Hildegard Uertz-Retzlaff

Optuženi:

g. Radovan Karadžić

Imenovani branilac

g. Richard Harvey

OVO PRETRESNO VIJEĆE Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Međunarodni sud) rješava po "Zahtjevu tužilaštva za prihvatanje svjedočenja KDZ297 na osnovu pravila 92*quater*", podnijetom 10. juna 2009. godine (dalje u tekstu: Zahtjev), i "Dodatnom podnesku tužilaštva za prihvatanje svjedočenja KDZ297 na osnovu pravila 92*quater*", podnijetom 15. oktobra 2009. godine (dalje u tekstu: Dodatni podnesak tužilaštva) ovim donosi odluku s tim u vezi.

I. Kontekst i argumenti

1. Tužilaštvo (dalje u tekstu: tužilaštvo) u Zahtjevu traži da se u spis uvrste usmena svjedočenja Miroslava Deronjića (dalje u tekstu: Deronjić) u sljedećim predmetima:

- *Momir Nikolić* (dalje u tekstu: *Nikolić*) [28. oktobar 2003. godine];¹
- *Radislav Krstić* (dalje u tekstu: *Krstić*) [21. novembar 2003. godine];²
- *Slobodan S. Milošević* (dalje u tekstu: *S. Milošević*) [26. i 27. novembar 2003. godine];³
- *Vidoje Blagojević i Dragan Jokić* (dalje u tekstu: *Blagojević i Jokić*) [19., 20., 21. i 22. januar 2004. godine];⁴
- *Miroslav Deronjić* [27. januar 2004. godine];⁵ i
- *Momčilo Krajišnik* (dalje u tekstu: *Krajišnik*) [12., 13., 16., 18. i 19. februar 2004. godine].⁶

¹ Deronjić, transkript iz predmeta *Tužilac protiv Nikolića*, predmet br. IT-02-60-1-S (dalje u tekstu: transkript iz predmeta *Nikolić*), (28. oktobar 2003. godine), T. 1537-1581.

² Deronjić, transkript iz predmeta *Tužilac protiv Krstića*, predmet br. IT-98-33-A, (dalje u tekstu: transkript iz predmeta *Krstić*), (21. novembar 2003. godine), T.101-171.

³ Deronjić, transkript iz predmeta *Tužilac protiv S. Miloševića*, predmet br. IT-02-54 (dalje u tekstu: transkript iz predmeta *S. Milošević*), (26. novembar 2003.), T.29617-29718, (27. novembar 2003.), T.29731-29799-

⁴ Deronjić, transkript iz predmeta *Tužilac protiv Blagojevića i Jokića*, predmet br. IT-02-60-T, (dalje u tekstu: transkript iz predmeta *Blagojević i Jokić*) (19. januar 2004.), T.6131.6207, (20. januar 2004.), T.6216-6300, (21. januar 2004.), T.6304-6392) i (22. januar 2004.), T.6398-6510.

⁵ Deronjić, transkript iz predmeta *Tužilac protiv Deronjića*, predmet br. IT-02-61-S (dalje u tekstu: transkript iz predmeta *Deronjić*) (27. januar 2004. godine), T. 106-172.

Tužilaštvo takođe traži prihvatanje objedinjene izjave svjedoka koju je Deronjić potpisao 25. novembra 2003. godine,⁷ i jednog broja povezanih dokaznih predmeta u skladu s pravilom 92*quater* Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pravilnik).⁸ Tužilaštvo navodi da je Deronjić preminuo, da je prethodno svjedočio pod zakletvom u ovih šest predmeta, da je bio podvrgnut detaljnom unakrsnom ispitivanju, a da su njegova svjedočenja relevantna, da imaju dokaznu vrijednost i da su pouzdana.⁹

2. Optuženi je 4. avgusta 2009. godine podnio "Odgovor na Zahtjev tužilaštva na osnovu pravila 92*quater*: Miroslav Deronjić" (dalje u tekstu: Odgovor), kojim se protivi Zahtjevu po četiri osnova: (i) pravilo 92*quater* krši njegova prava na osnovu člana 21(4)(e) Statuta Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Statut) "da ispita svjedoke koji ga terete ili da se oni ispituju u njegovo ime";¹⁰ (ii) u okolnostima ovog predmeta, kumulativni efekat zahtjevâ tužilaštva za formalno primanje na znanje činjenica o kojima je već presuđeno i zahtjev za prihvatanje dokaza na osnovu pravila 92*bis* i *quater* prebacuju teret dokazivanja sa tužilaštva na optuženog i krši njegovo pravo na pravično suđenje;¹¹ (iii) Deronjićeve dokazi su nepouzdana zbog očigledno nepotkrijepljenih izjava, velikih nedosljednosti u njegovom svjedočenju i njegovog statusa osuđenog ratnog zločinca i korisniku sporazuma o izjašnjavanju o krivici;¹² i (iv) priroda dokaza odnosi se na djela i ponašanje optuženog na način koji je ključan za izvođenje dokaza tužilaštva i stoga znatno preteže protiv njihovog prihvatanja.¹³ Optuženi takođe tvrdi da ukoliko se Vijeće uvjeri da je Deronjićevo svjedočenje prihvatljivo na osnovu pravila 92*quater*, ono treba da rediguje nedosljedne izjave koje se odnose na djela i ponašanje optuženog i izjave koje se odnose na ključna pitanja teze tužilaštva.¹⁴

⁶ Deronjić, transkript iz predmeta *Tužilac protiv Krajišnika*, predmet br. IT-00-39-T, (dalje u tekstu: transkript iz predmeta *Krajišnik*) (12. februar 2004.), T.856-902, (13. februar 2004.), T.908-933, (16. februar 2004.), T.1003-1089, (18. februar 2004.), T.1096-1181 i (19. februar 2004.) T.1182-1248.

⁷ Deronjić, Izjava svjedoka od 25. novembra 2003. godine, par. 1-232.

⁸ Zahtjev, par. 1.

⁹ Zahtjev, par. 2.

¹⁰ Odgovor, par. 2.

¹¹ Odgovor, par. 3.

¹² Odgovor, par. 4, 10-15.

¹³ Odgovor, par. 4.

¹⁴ Odgovor, par. 21.

3. Nakon što je dobilo odobrenje Vijeća,¹⁵ tužilaštvo je 14. avgusta 2009. godine podnijelo "Repliku tužilaštva na 'Odgovor na Zahtjev tužilaštva na osnovu pravila 92*quater*: Miroslav Deronjić'", u kome se bavi argumentima iznijetim u Odgovoru.¹⁶ Tužilaštvo tvrdi da: (i) pravilo 92*quater* ne krši Statut, niti prebacuje teret dokazivanja na optuženog; (ii) Deronjićevo svjedočenje je *prima facie* pouzdano za potrebe prihvatanja; (iii) svjedočenje koje se odnosi na djela i ponašanje optuženog je prihvatljivo, čak i kada se odnosi na ključne elemente teze tužilaštva;¹⁷ (iv) sudska praksa Međunarodnog suda podržava prihvatanje ovog svjedočenja;¹⁸ i (v) nema osnova osnova da se donose odvojene odluke po pojedinačnim elementima Deronjićevog svjedočenja.¹⁹

4. Nakon rasprave o obimu dokaza predloženih u Zahtjevu na Statusnoj konferenciji održanoj 20. avgusta 2009. godine,²⁰ Vijeće je 21. avgusta 2009. godine izdalo "Nalog za dodatne podneske u vezi sa zahtjevima tužilaštva za prihvatanje dokaza na osnovu pravila 92*quater*" (dalje u tekstu: Nalog). Vijeće je napomenulo da "dijelovi [Deronjićevog] svjedočenja u šest različitih predmeta na repetitivan način pokrivaju iste događaje",²¹ i uputilo tužilaštvo da identifikuje samo one dijelove koje namjerava da predloži za prihvatanje kao dokaze u ovom predmetu, imajući na umu uslove relevantnosti i nerepetitivnosti.²² Vijeće je dodatno optuženom odobrilo mogućnost da odgovori svojim podneskom.²³

5. U skladu s Nalogom, tužilaštvo je podnijelo Dodatni podnesak tužilaštva u kojem je povuklo iz Zahtjeva svjedočenja Deronjića sa rasprava o izricanju kazne u predmetima *Nikolić* i *Deronjić*,²⁴ i 14 povezanih dokaznih predmeta, uključujući sve razgovore tužilaštva obavljene sa Deronjićem prije 25. novembra 2003. godine.²⁵ Tužilaštvo tvrdi da se ono prvenstveno oslanja na njegova dva svjedočenja u predmetima *Blagojević* i

¹⁵ "Odluka po Zahtjevu tužilaštva za dozvolu da dostavi repliku: Zahtjevi na osnovu pravila 92*quater*, 11. avgust. 2009. godine.

¹⁶ Replika, par. 1.

¹⁷ Replika, par. 2-12.

¹⁸ Replika 13-16.

¹⁹ Replika, par. 17.

²⁰ Statusna konferencija, T.415-424 (20. avgust 2009. godine).

²¹ Nalog, par. 3.

²² Nalog, par. 7.

²³ Nalog, par. 7.

²⁴ Dodatni podnesak tužilaštva, par. 2.

²⁵ Dodatni podnesak tužilaštva, par. 3, Dodatak B.

Jokić i Krajišnik,²⁶ dok preostali transkripti iz predmeta *Krstić i S. Milošević* proširuju, razjašnjavaju ili modifikuju određena pitanja.²⁷ U tom cilju, tužilaštvo identifikuje konkretne stranice i alineje u transkriptima iz predmeta *Krstić, S. Milošević, Blagojević i Jokić i Krajišnik*, za koje tvrdi da su repetitivni ili da nisu relevantni. Međutim, tužilaštvo zadržava Deronjićevu izjavu od 25. novembra 2003. godine u cijelosti, tvrdeći da je ona "koncizna, dobro strukturirana, veoma relevantna i može biti od značajne pomoći Vijeću [...]".²⁸

6. Nakon što je dobio produženje roka da odgovori na Dodatni podnesak tužilaštva,²⁹ optuženi je 30. novembra 2009. godine podnio svoje "Dodatne podneske: Zahtjev na osnovu pravila 92*quater* (Babić i Deronjić)" (dalje u tekstu: Dodatni podnesak optuženog). Optuženi ponavlja svoj raniji argument da primjena pravila 92*quater* na ove dokaze krši njegovo pravo na pravično suđenje i da ih treba u potpunosti isključiti.³⁰ U slučaju da Vijeće utvrdi da su dokazi prihvatljivi, on tvrdi, alternativno, da bi ono takođe trebalo da prihvati neke dokaze koji su predloženi u Zahtjevu ali koji su naknadno povučeni Dodatnim podneskom tužilaštva.³¹ Konkretno, optuženi traži da se u cjelini prihvate transkripti iz predmeta *Nikolić i Deronjić*, zajedno sa transkriptima njegovog svjedočenja u predmetima *S. Milošević i Krstić*, razgovori tužilaštva s Deronjićem od 4. februara 1998., 21. oktobra 1999., 12. marta 2001. i 8. aprila 2002. godine, kao i Izvještaj tužilaštva o njegovom prvom razgovoru s Deronjićem od 16. decembra 1997. godine.³²

II. Diskusija

7. Veće je navelo mjerodavne pravne odredbe i raspravilo prva dva argumenta optuženog protiv djelovanja pravila 92*quater* u svojoj "Odluci po Zahtjevu tužioca za uvrštavanje u spis iskaza svjedoka KDZ198 [Predrag Radić] i povezanih dokaznih predmeta na osnovu pravila 92*quater*", koja je donijeta 20. avgusta 2009. godine (dalje u

²⁶ Dodatni podnesak tužilaštva, par. 7.

²⁷ Dodatni podnesak tužilaštva, par. 8.

²⁸ Dodatni podnesak tužilaštva, par. 9.

²⁹ V. "Odluka po Drugom podnesku optuženog za produženje roka za dostavljanje odgovora: podnesci na osnovu pravila 92*quater* (Babić i Deronjić)", 26. novembar 2009. godine, par. 8; "Odluka po Zahtjevu za produženje roka za dostavljanje odgovora: podnesci na osnovu pravila 92*quater* (Babić i Deronjić)", 12. novembar 2009. godine, par. 3.

³⁰ Dodatni podnesak optuženog, par. 2.

³¹ Dodatni podnesak optuženog, par. 3, Dodatak B.

³² Dodatni podnesak optuženog, dodatak B.

tekstu: Odluka o KDZ198).³³ Vijeće ovdje neće ponavljati tu diskusiju, ali ponavlja da dokazi svjedoka koji nije dostupan mogu biti podnieti u pismenoj formi ukoliko vijeće zaključi: (i) da je svjedok nedostupan u smislu pravila 92*quater*(A); (ii) da je izjava, na osnovu okolnosti u kojoj je data i zabilježena, pouzdana; (iii) da su dokazi relevantni za postupak i da imaju dokaznu vrijednost; i (iv) da potreba da se obezbijedi pravično suđenje ne preteže nad dokaznom vrijednošću dokaza, koji mogu uključivati dokaze koji se odnose na djela i ponašanje nekog optuženog.³⁴ Shodno tome, Vijeće će se jedino baviti time da li svjedočenje za koje se sada traži da bude prihvaćeno ispunjava odredbe pravila 89 i 92*quater*, i ostalim argumentima optuženog protiv prihvatanja Deronjićevog svjedočenja u skladu s ovim pravilima.

8. Optuženi ne osporava Deronjićev status "nedostupnog", a Vijeće prihvata da je doista on preminuo i da stoga nije dostupan na osnovu toga što je tužilaštvo dostavilo potvrdu o smrti.

9. Kao preliminarno pitanje i u svjetlu komplikovanog proceduralnog konteksta ovog Zahtjeva ukratko iznijetog gore, Vijeće smatra neophodnim da precizno pojasni kako će postupiti prilikom ispitivanja Deronjićevog svjedočenja i procjene da li ono ispunjava relevantne standarde za prihvatanje u ovom predmetu. Tužilaštvo je smanjilo količinu Zahtjevom prvobitno predloženih dokaza prvenstveno isključivanjem iz razmatranja transkripata sa rasprava o izricanju kazne iz predmeta *Nikolić* i *Deronjić* i uklanjanjem razgovora tužilaštva sa Deronjićem kao povezanih dokaznih predmeta. Tužilaštvo je takođe eliminisalo znatne dijelove transkripata iz predmeta *Krstić*, *S. Milošević* i *Blagojević* i *Jokić*, za koje je smatralo da su repetitivni ili irelevantni. Optuženi se energično suprotstavlja prihvatanju bilo kakvog Deronjićevog svjedočenja, ali takođe alternativno tvrdi da dokazi koje je tužilaštvo povuklo iz prvobitnog Zahtjeva sadrže dijelove koji su istovremeno povoljni po njega i dovode u sumnju Deronjićev kredibilitet.

³³ Odluka o KDZ198, par. 4-10.

³⁴ Odluka o KDZ198, par. 4-6; "Odluka po Zahtjevu tužilaštva za prihvatanje iskaza šesnaest svjedoka i sa njima povezanih dokaznih predmeta na osnovu pravila 92*quater*", 30. novembar 2009. godine, par. 6. V. *Tužilac protiv Vujadina Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-AR73.4, "Odluka po Interlokutornim žalbama Beare i Nikolića na Odluku Pretresnog vijeća od 21. aprila 2008. kojom su u spis uvršteni dokazi u skladu s pravilom 92*quater*", 18. avgust 2008. godine (dalje u tekstu: *Žalbena odluka u predmetu Popović i durgi*), par. 30.

Stoga, ukoliko bi se prihvatilo bilo kakvo Deronjićevo svjedočenje, ti dijelovi bi trebalo da budu uključeni.³⁵

10. U svjetlu stava koji je iznio optuženi i odredbi pravila 92*quater*(A)(ii) da se predloženo svjedočenje mora smatrati pouzdanim kako bi bilo prihvaćeno u skladu s tim pravilom, Vijeće smatra potrebnim da u cijelosti ispita sve transkripte Deronjićevog svjedočenja iz šest prethodnih postupaka, zajedno s njegovom izjavom svjedoka od 25. novembra 2003. godine i njegovim razgovorima s tužilaštvom kako bi utvrdilo da li Deronjićevo svjedočenje kao cjelina zadovoljava standarde za prihvatanje na osnovu pravila 92*quater* i koji dijelovi, ukoliko ih ima, treba da budu prihvaćeni.

A. Relevantnost Deronjićevog svjedočenja

11. Vijeće započinje svoju analizu Deronjićevog svjedočenja razmatranjem da li ono zadovoljava osnovne uslove relevantnosti i dokazne vrijednosti ugrađene u pravilo 89 Pravilnika.

12. U periodu na koji se odnosi Optužnica, Deronjić je bio visoki funkcioner Srpske demokratske stranke (dalje u tekstu: SDS) u opštini Bratunac, Bosna i Hercegovina (dalje u tekstu: BiH). On je bio predsjednik SDS-a u Bratuncu od septembra 1990. godine do proljeća 1996. godine i imenovan je za predsjednika Kriznog štaba opštine Bratunac od kraja aprila do sredine juna 1992. godine. U ljeto 1993. godine, imenovan je u Ratni štab opštine Bratunac i postao je član Glavnog odbora SDS-a. Konačno, jula 1995. godine, imenovan je za civilnog povjerenika opštine Srebrenica i predsjednika Ratnog predsjedništva te opštine.

13. U različitim predmetima u kojima je svjedočio, Deronjić je govorio o djelovanju SDS-a, kako na nacionalnom tako i na lokalnom nivou pred izbijanje sukoba 1992. godine i opisao evoluciju stava stranke od podrške jedinstvenoj jugoslovenskoj državi, do onog koji je zagovarao podjelu BiH. On je detaljno opisao nekoliko sastanaka SDS-a na najvišem nivou kojima je prisustvao i kojima je predsjedavao optuženi, na kojima je razmatrana politika SDS-a i opisao je primjenu planova SDS-a u opštini Bratunac. Deronjić je konkretno svjedočio o naoružavanju bosanskih Srba u Bratuncu, ulozi

³⁵ Dodatni podnesak optuženog, Dodatak B.

Jugoslovenske narodne armije i paravojnih snaga u Bratuncu i sopstvenoj ulozi u organizovanju preuzimanja vlasti u Bratuncu i Glogovi. Konačno, Deronjić je opisao svoje angažovanje u događajima koji su vodili zauzimanju Srebreničke enklave u ljeto 1995. godine i konkretno opisao nekoliko razgovora koje je imao s optuženim, uključujući tretman i konačnu sudbinu lica zarobljenih tokom tog zauzimanja.

14. Vijeće se uvjerilo da je Deronjićevo svjedočenje relevantno za ovaj postupak zato što se njegov veliki dio odnosi na tačke od 1 do 8 Treće izmijenjene optužnice (dalje u tekstu: Optužnica). Pored toga, značajan dio njegovog svjedočenja odnosi se na ključne elemente teze tužilaštva, odnosno na navode da je optuženi učestvovao u udruženim zločinačkim poduhvatima da se bosanski Muslimani i bosanski Hrvati uklone s teritorija na koje su pravo polagali bosanski Srbi, kao i da se eliminišu bosanski muslimani u Srebrenici, iznijete u paragrafima 9-14 i 20-24 Optužnice. Njegovo svjedočenje je takođe relevantno za navode u vezi s planiranjem zločina i saznanja optuženog o zločinima, kao i za nepreduzimanje neophodnih i razumnih mjera od strane optuženog da se istraže, prijave i kazne oni koji su odgovorni za te zločine, kao što je iznijeto u paragrafima 33-35 Optužnice.

15. Podrazumeva se da, kako bi imali bilo kakvu dokaznu vrijednost, dokazi moraju da budu *prima facie* pouzdani.³⁶ Prema tome, postoji preklapanje između odredbi pravila 89(C) i pravila 92*quater*(A)(ii).³⁷ U daljem tekstu, Vijeće će dodatno razmotriti pouzdanost Deronjićevog svjedočenja prije nego što razmotri dokaze koji se odnose na djela i ponašanje optuženog, kao i da li dokazna vrijednost njegovog svjedočenja ima znatnu prevagu nad potrebom da se obezbijedi pravično suđenje.

³⁶ V. *Tužilac protiv Vujadina Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-AR73.2, "Odluka po zajedničkoj Interlokutornoj žalbi odbrane u vezi sa statusom Richarda Butlera kao svjedoka vještaka", 30. januar 2008. godine, par. 22.

³⁷ *Tužilac protiv Ramusha Haradinaja i drugih*, predmet br. IT-04-84-T, "Odluka po Zahtevu tužilaštva za prihvatanje dokaza na osnovu pravila 92*quater* i Trinaestom zahtevu za zaštitne mere vezane za suđenje". 7. septembar 2007. godine, par. 11; *Tužilac protiv Jadranka Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-T, *Redigovana javna verzija*, "Odluka po Zahtjevu tužilaštva da se na osnovu pravila 92*bis* i 92*quater* Pravilnika u spis uvrsti transkript svjedočenja", 27. oktobar 2006. godine, par. 11.

B. Pouzdanost

16. Tužilaštvo je sa Deronjićem prvi razgovor obavilo 16. decembra 1997. godine, a zatim ponovo 4. februara 1998. godine. Dana 1. jula 1998. godine, tužilaštvo je obavijestilo Deronjića da se njegov status promijenio u status osumnjičenog.³⁸ S Deronjićem je tužilaštvo nakon toga obavilo četiri razgovora, 21. oktobra 1999. godine, 12. marta 2001. godine, 8. aprila 2002. godine i 4. maja 2002. godine. Tužilaštvo je 3. jula 2002. godine protiv njega podiglo prvu Optužnicu i on je uhapšen 7. jula 2002. godine. Gotovo godinu dana nakon toga, 1. juna 2003. godine on je potpisao i prihvatio "Sporazum strana", kojim se saglasio da sa Tužilaštvom obavi razgovor u vezi s predmetom *S. Milošević*, pod uslovom da ništa što bude rekao u tom konkretnom razgovoru neće biti korišćeno u postupku koji se protiv njega vodi pred Međunarodnim sudom.³⁹ Tužilaštvo je nakon toga s Deronjićem obavilo još nekoliko razgovora prije nego što se on izjasnio krivim.

17. Dana 29. septembra 2003. godine, Deronjić se izjasnio krivim za zločine navedene u Drugoj izmijenjenoj optužnici, u vezi s preuzimanjem vlasti u Glogovi, maja 1992. godine i potpisao je Činjeničnu osnovu priloženu njegovom sporazumu o priznavanju krivice. Istovremeno, on se saglasio da pomogne Tužilaštvu i svjedoči *viva voce* pred Međunarodnim sudom u drugim predmetima.⁴⁰ Tužilaštvo se saglasilo, između ostalog da preporuči kaznu od deset godina zatvora za zločine za koje se Deronjić izjasnio krivim.⁴¹

18. U skladu s njegovim sporazumom o izjašnjanju o krivici, Deronjić je svjedočio tokom rasprave o izricanju kazne u predmetu *Nikolić* 28. oktobra 2003. godine i tokom žalbenog postupka u predmetu *Krstić*, 21. novembra 2003. godine. Nakon toga, tužilaštvo je sačinilo objedinjenu izjavu, koju je on zatim pregledao na svom jeziku i potpisao, 25. novembra 2003. godine.⁴² Dana 26. i 27. novembra 2003. godine, Deronjić je svjedočio u predmetu *S. Milošević*, a 19., 20., 21. i 22. januara 2004. godine on je takođe svjedočio u predmetu *Blagojević i Jokić*. Nakon toga je dao izjavu tokom rasprave o izricanju kazne u sopstvenom predmetu, 27. januara 2004. godine, a nakon toga je tokom pet dana

³⁸ Transkript iz predmeta *Blagojević i Jokić* (19. januar 2004. godine), T.6168.

³⁹ Dokument na osnovu pravila 65ter označen brojem 04088.

⁴⁰ Dokument na osnovu pravila 65ter označen brojem 00607, par. 1-4, 12.

⁴¹ Dokument na osnovu pravila 65ter označen brojem 00607, par. 11.

⁴² V. transkript u predmetu *S. Milošević*, (26. novembar 2003. godine), T.29617-29618.

svjedočio na suđenju u predmetu *Krajišnik*, počevši od 12. februara 2004. godine. Nakon tog svjedočenja, Deronjića je 5. marta 2004. godine ponovo pozvalo na svjedočenje Vijeće koje mu je izricalo kaznu kako bi se razriješile nedosljednosti između njegovog usmenog svjedočenja i činjenica navedenih u njegovoj Drugoj izmijenjenoj optužnici i Činjeničnoj osnovi priloženoj njegovom sporazumu o izjašnjavanju o krivici.⁴³ Tokom te rasprave, strane su razriješile te nedosljednosti putem serije dogovorenih činjenica.⁴⁴ Konačno, 30. marta 2004. godine, Deronjić je osuđen na deset godina zatvora, i tu kaznu potvrdilo je Žalbeno vijeće, 20. jula 2005. godine.

19. Tužilaštvo tvrdi da je ranije Deronjićevo svjedočenje pouzdano za potrebe prihvatanja na osnovu pravila 92*quater* i tvrdi sljedeće: (i) dobijeno je pod zakletvom,⁴⁵ (ii) Deronjić je bio podvrgnut rigoroznom unakrsnom ispitivanju,⁴⁶ (iii) postoje značajni dokazi koji potkrjepljuju svjedočenje,⁴⁷ (iv) vijeća u predmetima *Popović i drugi* i *Perišić* prihvatila su njegovo svjedočenje na osnovu pravila 92*quater*,⁴⁸ i (v) zabilježeno je kako su pretresna i Žalbeno vijeće procijenili njegovo *viva voce* svjedočenje u predmetima *Blagojević i Jokić* i *Krajišnik*.⁴⁹

20. Optuženi u Odgovoru tvrdi da je i pored uslova u kojima je došlo do Deronjićevog svjedočenja, ono nepouzđano zbog: (i) velikih nedosljednosti u njemu, koje je Deronjić djelimično priznao; (ii) njegovog nekadašnjeg statusa optužene osobe, što je podstaklo

⁴³ Deronjić, transkript iz predmeta *Tužilac protiv Deronjića*, predmet br. IT-02-61-S (5. mart 2004. godine), T.248-337.

⁴⁴ V. *Tužilac protiv Deronjića*, predmet br. IT-02-61-S, "Presuda o kazni", par. 35-39.

⁴⁵ Zahtjev, par. 12.

⁴⁶ Zahtjev, par. 12-13.

⁴⁷ Zahtjev, par. 14; Replika, par. 6-11.

⁴⁸ Zahtjev, par. 15-19. V. *Tužilac protiv Vujadina Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-T, "Odluka po Zahtevu tužilaštva za uvrštavanje u spis dokaznih predmeta na osnovu pravila 92*quater*", 21. april 2008. godine (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Popović i drugi*), par. 59-63; *Tužilac protiv Momčila Perišića*, predmet br. IT-04-81-T, poverljiva, "Odluka po Zahtevu tužilaštva za prihvatanje dokaza na osnovu pravila 92*quater*", 10. oktobar 2008. godine (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Perišić*), par. 47-54.

⁴⁹ Zahtjev, par. 13. V. *Tužilac protiv Blagojevića i Jokića*, predmet IT-02-60-A, "Presuda", 9. maj 2007. godine (dalje u tekstu: Drugostepena presuda u predmetu *Blagojević i Jokić*), par. 117; *Tužilac protiv Blagojevića i Jokića*, predmet IT-02-60-T, "Presuda", 17. januar 2005. godine, par. 24, 78, 130, 135, 203-204, 478. V. takođe: *Tužilac protiv Momčila Krajišnika*, predmet br. IT-00-39-A, "Presuda", 17. mart 2009. godine (dalje u tekstu: Drugostepena presuda u predmetu *Krajišnik*), par. 136-151; *Tužilac protiv Momčila Krajišnika*, predmet br. IT-00-39-T, "Presuda", 27. septembar 2006. godine, par. 40-41, 43, 52, 57, 71, 86, 97-98, 298, 311, 313-315, 318, 941, 1203; *Tužilac protiv Radislava Krstića*, IT-98-33-A, "Presuda", 19. april 2004. godine, par. 94.

Deronjića da krivotvori dokaze u nadi da će dobiti blažu kaznu; i (iii) postojanja "očigledno nepotkrijepljenog" svjedočenja.⁵⁰

21. U svojoj Repliki, tužilaštvo tvrdi sljedeće: (i) optuženi ne pravi razliku između prihvatljivosti i konačne procjene dokaza u fazi donošenja presude, (ii) konkretne izjave koje je optuženi identifikovao kao "očigledno nepotkrijepljene" ustvari su potkrijepljene drugim dokazima i (iii) Pretresno vijeće u predmetu *Popović i drugi* utvrdilo je da će nedosljednosti u svjedočenju biti na odgovarajući način procijenjene kada se budu procjenjivali dokazi u fazi donošenja presude u postupku.⁵¹

22. Procjena pouzdanosti ostaje isključivo diskreciono pravo Pretresnog vijeća.⁵² Prilikom utvrđivanja pouzdanosti za potrebe pravila 92^{quater}(A)(ii), može se uzeti u obzir nekoliko faktora, a ti faktori se mogu razlikovati od predmeta do predmeta.⁵³ Zajednički faktori uzimani u obzir u prethodnim predmetima pred ovim Međunarodnim sudom uključuju: (i) okolnosti pod kojima su dokazi pribavljeni; (ii) da li je svjedočenje bilo predmet unakrsnog ispitivanja; (iii) da li postoje drugi dokazi koji se odnose na iste događaje koje je svjedok opisao ; i (iv) druge faktore, uključujući da li postoje očigledne nedosljednosti u svjedočenju.⁵⁴

23. Vijeće napominje da je Deronjićevo svjedočenje u predmetima *Krstić, S. Milošević, Blagojević i Jokić* i *Krajišnik* obavljeno pod zakletvom uz pomoć prevodioca koji je odgovarajuće kvalifikovan i ovlašten od strane sekretarijata Međunarodnog suda i da je bilo predmet unakrsnog ispitivanja i dodatnog ispitivanja. Isto tako, u žalbenom postupku u predmetu *Krstić* i postupku prilikom određivanja kazne u predmetu *Nikolić*, Deronjića su ispitivale sudije, tužilaštvo i branioci optuženih, pored toga što je bio pod zakletvom i imao pomoć od Sekretarijata ovlaštenog prevodioca. Deronjić je takođe svjedočio u sopstvenom predmetu pod zakletvom, uz pomoć od Sekretarijata ovlaštenih prevodilaca, a ispitivali su ga sudije i nakratko tužilaštvo. Pored toga, Deronjić je svoju izjavu od 25. novembra 2003. godine pregledao na svom jeziku i potpisao je na svakoj stranici. On je

⁵⁰ Odgovor, par. 10-16.

⁵¹ Replika, par. 3-11.

⁵² *Tužilac protiv Jadranka Prlića*, predmet br. IT-04-AR73.16, "Odluka po Interlokutornoj žalbi Jadranka Prlića na Odluku po Zahtjevu Prlićeve odbrane za preispitivanje Odluke u vezi s prihvatanjem dokumentarnih dokaza" 3. novembar 2009. godine, par. 27.

⁵³ Drugostepena presuda u predmetu *Popović i drugi*, par. 44.

⁵⁴ Odluka o svjedoku KDZ198, par. 5; Drugostepena presuda u predmetu *Popović i drugi*, par. 30.

takođe potvrdio njenu istinitost i tačnost tokom predmeta *S. Milošević*.⁵⁵ Izjava je uvrštena u spis, kako u predmetu *S. Milošević*, tako i u predmetu *Blagojević i Jokić*, a Deronjić je unakrsno ispitan o njenom sadržaju. Svi ti faktori govore u prilog pouzdanosti predloženih usmenih i pismenih dokaza.

24. Optuženi je identifikovao ono što on smatra da su dve "očigledno nepotkrijepljene" izjave koje je Deronjić dao tokom njegovih različitih svjedočenja. Prva se odnosi na privatni razgovor između njega i Deronjića otprilike 9. jula 1995. godine, kada je rečeno da se optuženi pozvao na "princip Zapadne Slavonije" i da je rekao Deronjiću da Muslimani iz Srebrenice treba da budu pobijeni.⁵⁶ Druga se odnosi na presretnuti telefonski razgovor između optuženog i Deronjića, 13. jula 1995. godine i, nakon toga, dolazak pukovnika Ljubiše Beare u Bratunac tokom noći 13. jula i jutro 14. jula 1995. godine, kada je Beara navodno obavijestio Deronjića da ima "naređenja s vrha" da pobije zarobljenike koji su držani u Bratuncu.⁵⁷ U Replici, tužilaštvo tvrdi da su te izjave u stvari potkrijepljene okolnostima kao i drugim dokazima.⁵⁸ Međutim, Vijeće napominje da konkretni sadržaj svakog od razgovora s optuženim ne može biti potkrijepljen. U stvari, Deronjić je priznao da niko ne može da potvrdi da mu je optuženi rekao da muslimansko stanovništvo Srebrenice treba da bude pobijeno,⁵⁹ ili da mu je optuženi rekao da će u Bratunac doći "čovjek s instrukcijama", za koga se ispostavilo da je Beara.⁶⁰

25. U ovoj fazi postupka, Vijeće nije u mogućnosti da u potpunosti procijeni mjeru u kojoj se drugi dokazi odnose na iste događaje koje opisuje Deronjić. Tužilaštvo tvrdi da namjerava da izvede dodatne dokaze koji se odnose na Deronjićevo svjedočenje i podnese značajan broj povezanih dokaznih predmeta koji djelimično potkrepljuju aspekte

⁵⁵ Transkript predmeta *S. Milošević* (26. novembar 2003. godine), T.29617-T.29618.

⁵⁶ Transkript iz predmeta *Krstić* (21. novembar 2003. godine), T.112-113, 161-162; Transkript iz predmeta *S. Milošević* (27. novembar 2003. godine), T.29768; Transkript iz predmeta *Blagojević i Jokić* (22. januar 2004. godine), T.6408.

⁵⁷ Transkript iz predmeta *Krstić* (21. novembar 2003. godine), T.117-120; Transkript iz predmeta *S. Milošević* (26. novembar 2003. godine), T.29768-29699; Transkript iz predmeta *Blagojević i Jokić* (22. januar 2004. godine), T.6438.-6440, 6445-6448, 6464-6467.

⁵⁸ Replika, par. 7-8.

⁵⁹ Transkript iz predmeta *Blagojević i Jokić* (22. januar 2004. godine), T.6388.-6387.

⁶⁰ Transkript iz predmeta *Blagojević i Jokić* (22. januar 2004. godine), T.6455, T.6438.-6441.

Deronjićevog svjedočenja.⁶¹ Pored toga, nakon preliminarnog pregleda manjeg dijela dokaza prihvaćenih u ovom predmetu, Vijeće napominje da su neki dijelovi Deronjićevog svjedočenja već potkrijepljeni. Na primjer, Ahmo Hasić, Mevludin Orić i Zlatan Čelanović potvrđuju zatočavanje muslimanskih zarobljenika u Bratuncu negdje oko 13. jula 1995. godine.⁶² Osim toga, svjedok KDZ107 i Zlatan Čelanović potkrepljuju Deronjićevo svjedočenje da je Beara bio u Bratuncu 13. jula 1995. godine,⁶³ a svjedok KDZ107 takođe svjedoči da je Beara te večeri bio u Deronjićevoj kancelariji.⁶⁴ Međutim, tužilaštvo potvrđuje da svi aspekti Deronjićevog svjedočenja neće, niti mogu biti potkrijepljeni.⁶⁵

26. Potkrijepljenost je jednostavno faktor koji treba uzeti u obzir kada je u pitanju pouzdanost dokaza, a ne uslov za određivanje prihvatljivosti na osnovu pravila 92*quater*.⁶⁶ Vijeće ponavlja svoj raniji stav da odsustvo jednog ili više pokazatelja pouzdanosti nužno automatski ne isključuje prihvatanje svjedočenja, a Vijeće to uzima u obzir prilikom utvrđivanja odgovarajuće težine dokaza u sveukupnom razmatranju svih dokaza u predmetu.⁶⁷

27. Prema tome, Vijeće mora razmotriti da li postoje dodatni faktori koji utiču na utvrđivanje pouzdanosti Deronjićevog svjedočenja i konačno, da li to svjedočenje treba da bude prihvaćeno. Nakon pregleda različitih izjava i svjedočenja Deronjića, Vijeće je posebno zabrinuto zbog Deronjićevog priznanja da je prije konačnih razgovora s

⁶¹ Replika, par. 5-11.

⁶² Ahmo Hasić, transkript predmeta *Tužilac protiv Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-T (6. septembar 2006. godine), T.1237, T.1178-1180, Mevludin Orić transkript predmeta *Tužilac protiv Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-T (28. avgust 2006. godine), T.889-890, 897-898, 907-909, (29. avgust 2006. godine) 923-925; Zlatan Čelanović, transkript predmeta *Tužilac protiv Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-T (31. januar 2007. godine), T.6637-6643.

⁶³ Svjedok KDZ107, transkript predmeta *Tužilac protiv Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-T (23. mart 2007. godine), T.9362, 9365-9369, (26. mart 2007. godine) 9414-9417, 9433-9436; Zlatan Čelanović, transkript predmeta *Tužilac protiv Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-T (31. januar 2007. godine), T.6637-6643.

⁶⁴ Svjedok KDZ107, transkript predmeta *Tužilac protiv Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-T (23. mart 2007. godine), T.9365-9369, (26. mart 2007. godine), 9414-9417, 9433-9436;

⁶⁵ V., na pr. Zahtjev, Dodatak D, ref. br. 6, 7, 16, 19, 21, 24, 30, 33.

⁶⁶ Odluka u predmetu *Popović i drugi*, par. 52. *Tužilac protiv Milana Milutinovića i drugih*, predmet br. IT-05-87-T, "Odluka po Zahtevu tužilaštva za prihvatanje dokaza u skladu s pravilom 92*quater*", 16. februar 2007. godine, par. 10-11.

⁶⁷ Odluka o svjedoku KDZ198, par. 5, Odluka u predmetu *Popović i drugi*, par. 28-32. V. takođe *Tužilac protiv Vujadina Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-T, "Odluka po Gverinom zahtjevu za uvrštavanje u spis dokaza na osnovu pravila 92*quater*", 3. februar 2009. godine, par. 24.

tužilaštvom i usmenim svjedočenjem koje je uslijedilo, on namjerno ispustio određene aspekte svog svjedočenja u odnosu na optuženog i da se, uopšte rečeno, ne sjeća u potpunosti svih događaja u kojima je učestvovao.⁶⁸ Konkretno, Deronjić je rekao:

Pa, nastojao sam za neke događaje da ih složim, koliko je moguće. S tim što sam vam ja unaprijed rekao da neke stvari sam odlučio da ne kažem i rekao sam vam razloge za to, da ih ne ponavljam. Ostao sam pri svom stavu do kraja, mislim ... ispitivanja do dizanja optužnice i ovog posljednjeg intervjua ovdje. Ako treba da ulazimo i dalje u motive, ja sam naveo jedan razlog, ne kažem da je to jedini razlog, bilo je više razloga zašto sam tako odlučio. Činjenica je da sam tako odlučio i tako postupao. Znači, neke osjetljive stvari za koje sam ja procijenio da mogu štetiti Predsjedniku Karadžiću, možda i ukupnoj nekoj situaciji i mom ličnom, ovaj, statusu, ja sam odlučio da ih ne kažem i to je do kraja ostalo tako.⁶⁹

28. Stoga, postoji više nedosljednosti između različitih Deronjićevih izjava i konfuzija u vezi s tim kada su se neki događaji odigrali. Neke od tih nedosljednosti se zapravo odnose na Deronjićeve ključne interakcije i komunikaciju s optuženim.

29. Značajno je da je, mada je tužilaštvo s njim prethodno razgovaralo u nekoliko prilika, Deronjić tek nakon što je optužen prvi put opisao razgovor s optuženim od otprilike 9. jula 1995. godine u kome se ovaj pozvao na "princip zapadne Slavonije" i Deronjiću rekao da treba pobiti Muslimane iz Srebrenice. Pored toga, izgleda da je tokom niza razgovora s tužilaštvom i ponovo kada je svjedočio pred Međunarodnim sudom, Deronjić značajno izmijenio svoje izjave u vezi s presretnutim razgovorom s optuženim od 13. jula 1995. godine i njegovim sastankom s Bearom koji je uslijedio.⁷⁰ Isto tako, mada nikada to nije rekao ni u jednom od svojih prethodnih razgovora s tužilaštvom koji su stavljeni na uvid Pretresnom vijeću, Deronjić je tek nakon što je optužen i nakon što se izjasnio krivim posvjedočio da mu je Beara rekao da ima "naređenja s vrha" da pobije zatvorenike u Bratuncu.⁷¹ Pored toga, Deronjić je posvjedočio da ga je optuženi u telefonskom razgovoru obavijestio da će u Bratunac doći neko s instrukcijama, a

⁶⁸ Transkript iz predmeta *Blagojević i Jokić* (19. januar 2004. godine), T.6134-6135, 6154-6155, 6182-6185, (21. januar 2004. godine) T.6317, (22. januar 2004. godine) T.6490-6492. Deronjić je u više navrata svjedočio da postoji serija faktora koji su ga sprječavali da istinito svjedoči; to je uključivalo opšti odnos vođa Republike srpske prema Međunarodnom sudu, njegov lični strah za sopstvenu sigurnost njegovo znanje da je sadržaj njegovih prvobitnih razgovora objelodanjen javnosti, nedostatak sjećanja i istraga koja je bila u toku o činjenicama koje su iznijeli on i njegovi advokati, čak i nakon njegovog hapšenja.

⁶⁹ Transkript iz predmeta *Blagojević i Jokić* (21. januar 2004. godine), T.6316-6317.

⁷⁰ Upor. Dokument br. 04089 na osnovu pravila 65ter, str. 17; Dokument br. 04091 na osnovu pravila 65ter, str. 14-15; Dokument br. 04096 na osnovu pravila 65ter, str. 13-14; 66-69, 77-78; Deronjić, Izjava svjedoka od 25. novembra 2003. godine, par. 178-181, 205-206.

⁷¹ Vijeće napominje da je Deronjić priznao da je tek u posljednjem razgovoru prije nego što se izjasnio krivim obavijestio tužilaštvo o detaljima onoga što mu je Beara rekao. V. transkript iz predmeta *Nikolić* (28. oktobar 2003. godine), T.1571.

ispostavilo se da je to Beara, tek nakon što je video transkript telefonskog razgovora između njega i optuženog od 13. jula 1995. godine i tek nakon što su zaključeni pregovori s tužilaštvom o izjašnjavanju o krivici.⁷² Međutim, transkript presretnutog razgovora s optuženim ne bilježi da je optuženi to rekao.⁷³ Mada je Deronjić unakrsno ispitan o tim nedosljednostima i objasnio svoje razloge zašto nije uključio te informacije tokom svojih prethodnih razgovora s tužilaštvom, to i pored toga baca sumnju na pouzdanost njegovog svjedočenja u odnosu na optuženog.

30. Pored toga, Vijeće napominje da čak i u Deronjićevom usmenom svjedočenju u vezi s tim ključnim događajima postoji nedosljednost u vezi sa znanjem optuženog o zločinima počinjenim u Bratuncu. U predmetu *Krstić*, Deronjić je prvobitno tvrdio da kada je pozvao optuženog uveče 13. jula 1995. godine, on ustvari izrazio svoju "zabrinutost oko situacije u Bratuncu i sugerisao [optuženom] da se već događaju ubistva".⁷⁴ Šest dana kasnije, tokom svog svjedočenja u predmetu *S. Milošević*, Deronjić je priznao da on u stvari nikada optuženom nije pomenuo da je u Bratuncu došlo do bilo kakvih "likvidacija" već 13. jula 1995. godine.⁷⁵ Zapravo i tokom svjedočenja u predmetu *S. Milošević* i u Izjavi od 25. novembra 2003. godine, Deronjić je izjavio da je tek na sastanku s optuženim na Palama, 14. jula 1995. godine on obavijestio optuženog o ubistvima koja su uslijedila nakon evakuacije zarobljenika iz srebreničke enklave.⁷⁶

31. Tužilaštvo tvrdi da Deronjićev status optuženog sam po sebi ne čini svjedočenje nepouzdanim i da su pretresna vijeća u predmetima *Popović i drugi* i *Perišić* zaključila da je njegovo svjedočenje dovoljno pouzdano za potrebe prihvatanja na osnovu pravila 92*quater*.⁷⁷ Međutim, na ovom Pretresnom vijeću je da načini sopstvenu procjenu Deronjićeve pouzdanosti i da utvrdi da li da prihvati njegovo svjedočenje na osnovu pravila 92*quater* u svjetlu svih okolnosti ovog konkretnog predmeta koje se mogu

⁷² I pored toga što je više puta ispitan u vezi s ovim događajima. Deronjić je ove inkriminirajuće detalje uključio tek nakon što je podnijeta optužnica, 3. jula 2002. godine i nakon što je počeo da saraduje s tužilaštvom na svjedočenju u predmetu *S. Milošević*, 1. juna 2003. godine. Razgovori s tužilaštvom koji su dostavljeni Vijeću ne uključuje te inkriminirajuće detalje. V. fusnota 70.

⁷³ Dokument br. 31036A na osnovu pravila 65*ter*.

⁷⁴ Transkript iz predmeta *Krstić* (21. novembar 2003. godine), T.116.

⁷⁵ Transkript iz predmeta *S. Milošević* (27. novembar 2003. godine), T.29701.

⁷⁶ Transkript iz predmeta *S. Milošević* (27. novembar 2003. godine), T.29715-29716; Deronjić, Izjava svjedoka od 25. novembra 2003. godine, par. 214.

⁷⁷ Zahtjev, par. 13, 15. Međutim, v. *Tužilac protiv Radislava Krstića*, IT-98-33-A, "Drugostepena presuda", 19. april 2004. godine, par. 94.

razlikovati od onih u prethodnim predmetima. Mada je Vijeće saglasno da sam po sebi, Deronjićev status optuženog i nekoga ko je stekao pogodnosti putem sporazuma o izjašnjavanju o krivici sam po sebi ne čini njegovo svjedočenje nepouzdanim,⁷⁸ ono smatra da nedosljednosti u njegovim različitim izjavama u pogledu učešća optuženog u događajima relevantnim za Optužnicu upućuju na obazriv pristup u odnosu na njegovo sveukupno svjedočenje, kao i što je slučaj i sa njegovim sopstvenim priznanjem da je svjesno izostavio inkriminirajuće informacije o optuženom sve dok nije optužen i uhapšen.

32. Tužilaštvo takođe ističe činjenicu da su pretresna vijeća u predmetima *Blagojević i Jokić* i *Krajišnik* zaključila da su određeni aspekti Deronjićevog svjedočenja dovoljno pouzdani da na njima zasnuju svoje presude.⁷⁹ Međutim, Vijeće napominje da je u oba predmeta on svjedočio *viva voce* i da je bio podvrgnut unakrsnom ispitivanju od strane odbrane. Okolnosti ovog predmeta su veoma različite pošto se Deronjićevo svjedočenje nudi u pismenoj formi umjesto usmenog svjedočenja i njegovo prihvatanje je podložno preispitivanju njegove pouzdanosti kao cjeline od strane Vijeća prije nego što bude prihvaćeno.

33. Čak i kad bi Vijeće utvrdilo da je Deronjićevo svjedočenje dovoljno pouzdano da bude prihvaćeno na osnovu pravila 92*quater*, još jedan faktor koji treba uzeti u obzir prilikom odlučivanja da li ga usvojiti je to u kojoj se mjeri ono odnosi na djela i ponašanje optuženog. U tom smislu, Pretresno vijeće u predmetu *Popović i drugi* je zaključilo da će se "[k]onačna odluka o tome da li će ti dokazi biti uvršteni i pored tog faktora done[ti] [...] na osnovu procjene svih faktora u cjelini".⁸⁰ Stoga će Vijeće razmotriti u kojoj se mjeri Deronjićevo svjedočenje odnosi na djela i ponašanje optuženog prije nego što donese konačnu odluku o prihvatljivosti tog svjedočenja u ovom konkretnom predmetu.

⁷⁸ Drugostepena presuda u predmetu *Blagojević i Jokić*, par. 117; Drugostepena presuda u predmetu *Krajišnik*, par. 146.

⁷⁹ Zahtjev, par. 13, 17(c).

⁸⁰ Odluka u predmetu *Popović i drugi*, par. 42; Žalbena odluka u predmetu *Popović i drugi*, par. 52.

C. Djela i ponašanje optuženog

34. Prilikom razmatranja prihvatljivosti dokaza koji se odnose na djela i ponašanje nekog optuženog u skladu s pravilom 92*quater*, Vijeće ima u vidu da djeluju dva pravila Pravilnika. Prvo, kao što je napomenulo Žalbno vijeće, pravilo 92*quater*(B) je "obilježeno brigom da se obezbijedi pravično suđenje i pouzdanost dokaza", a ta odredba "ukazuje na potrebu pažljivog razmatranja pitanja da li se svjedočenjem dokazuju djela i ponašanje optuženih, ali takođe predviđa [njihovo] uvrštavanje [...]"⁸¹. Drugo, da bi bili prihvaćeni, dokazi na osnovu pravila 92*quater* moraju takođe zadovoljavati osnovne odredbe pravila 89 i stoga su podložni pravilu 89(D), koje vijeću omogućava da može izuzeti dokaz ako potreba da se osigura pravično suđenje uveliko nadmašuje njegovu dokaznu vrijednost.

35. Optuženi osporava prihvatljivost cjelokupnog Deronjićevog svjedočenja s obrazloženjem da se ono odnosi na njegova djela i ponašanje i ključna pitanja teze tužilaštva.⁸² On tvrdi da je Pretresno vijeće u predmetu *Dragomir Milošević* ocijenilo da su manje detaljni dokazi o djelima i ponašanju optuženog u tom predmetu neprihvatljivi na osnovu pravila 92*quater*⁸³ i upućuje na odluku Pretresnog vijeća u predmetu *Ramush Haradinaj i drugi* (dalje u tekstu: predmet *Haradinaj i drugi*) u vezi s tezom da su dokazi koji se odnose na djela i ponašanje optuženog koji su ključni za izvođenje dokaza tužilaštva prihvatljivi samo kada su međusobno konzistentni i potkrijepljeni.⁸⁴ Inače, tvrdi optuženi, pravilo 92*quater* bi jednostavno bio prolaz za prihvatanje dokaza koji zaobilaze "pažljivo razmatranje" koje primjenjuju pretresna vijeća.⁸⁵ Alternativno, optuženi traži da Vijeće pojedinačno odluči o aspektima Deronjićevog svjedočenja i rediguje one dijelove njegovog svjedočenja koji su nedosljedni, koji se odnose na djela i ponašanje optuženog i u kojima se govori o ključnim pitanjima teze tužilaštva.⁸⁶

⁸¹ Odluka u predmetu *Popović i drugi*, par. 32.

⁸² Odgovor, par. 17, 18, 25.

⁸³ Odgovor, par 18, gdje se poziva na *Tužilac protiv Dragomira Miloševića*, IT-98-29/1-T, "Odluka po Zahtjevu tužilaštva za prihvatanje izjava svjedoka na osnovu pravila 92*quater*", 19. april 2007. godine, par. 17.

⁸⁴ Odgovor, par. 19, gdje se poziva na *Tužilac protiv Ramusha Haradinaja i drugih*, predmet br. IT-01-84-T, "Odluka po Zahtjevu tužilaštva da se u spis uvrsti pet izjava Svjedoka 1 u skladu s pravilom 92*quater*", 28. novembar 2007. godine, par. 11.

⁸⁵ Odgovor, par. 19, gdje se poziva na Odluku u predmetu *Popović i drugi*, par. 32.

⁸⁶ Odgovor, par. 21.

36. Tužilaštvo u Replici, pravi razliku između restriktivnijeg pristupa dokazima na osnovu pravila 92^{quater} zauzetog u predmetu *Haradinaj i drugi* i odlukama u predmetu *Dragomir Milošević* na osnovu toga što su one donijete u kasnijoj fazi tih postupaka i da su ta Vijeća bila u mogućnosti da pregledaju kompletan spis kada su odlučivala po pitanju potkrijepljenosti.⁸⁷ Tužilaštvo takođe tvrdi da Vijeće ne treba da odvojeno odlučuje po aspektima Deronjićevog svjedočenja, pošto prijedlog optuženog proističe iz pogrešnih pravnih pretpostavki.

37. Prilikom razmatranja predloženog svjedočenja, Vijeće je utvrdilo da je ono prepuno pominjanja optuženog i opisa djela optuženog i njegovog ponašanja tokom perioda na koji se odnosi Optužnica vezano za nekoliko navoda iz Optužnice. Optuženi u Odgovoru identifikuje četiri takva pominjanja, za koja on tvrdi da značajno ukazuju na to da se Deronjićevo svjedočenje u cijelosti ne prihvati, ili ti njegovi konkretni dijelovi.⁸⁸ Ona se odnose na:

- (i) sastanak od 9. jula 1995. godine između optuženog i Deronjića za koji se tvrdi da je tokom njega optuženi izjavio da svi Muslimani u Srebrenici treba da budu pobijeni i da treba da se primjeni princip "Zapadne Slavonije";⁸⁹
- (ii) presretnuti telefonski razgovor od 13. jula 1995. godine, tokom koga je optuženi navodno obavijestio Deronjića da će doći čovjek s instrukcijama o zatvoreniciima u Bratuncu, i interakcija koja je uslijedila s Bearom, za koga Deronjić tvrdi da se pojavio u njegovoj kancelariji s instrukcijama "s vrha" da se zatvorenici pobiju;⁹⁰

⁸⁷ Replika, par. 14.

⁸⁸ Odgovor, par. 13-15, 17-18.

⁸⁹ Npr. Transkript iz predmeta *Krstić* (21. novembar 2003. godine), T.105-113. Unakrsno ispitivanje iz Transkripta iz predmeta *Blagojević i Jokić* (20. januar 2004. godine), T.6294-6297, (21. januar 2004. godine) T.6376-6385, (22. januar 2004. godine) T.6404-6410.

⁹⁰ Npr. Transkript iz predmeta *Krstić* (21. novembar 2003. godine), T.116-120. Unakrsno ispitivanje iz Transkripta iz predmeta *Blagojević i Jokić* (22. januar 2004. godine), T.6438-6455, 6464-6468; Transkript iz predmeta *S. Milošević* (27. novembar 2003. godine), T.29786-29789.

- (iii) izjava za koju Deronjić tvrdi da ju je optuženi iznio na sastanku SDS-a, aprila 1991. godine da u slučaju da više ne bude postojala federalna Jugoslavija, jedina opcija za Srbe je stvaranje "velike Srbije";⁹¹
- (iv) odnos između generala Ratka Mladića i optuženog.⁹²

38. Pored toga, Deronjić se na brojnim drugim mjestima poziva na djela i ponašanje optuženog, oko kojih je on bio izložen unakrsnom ispitivanju u prethodnim postupcima, dok oko drugih nije. Na primjer, među dokazima oko kojih Deronjić nikada nije bio izložen unakrsnom ispitivanju su sljedeći:

- (i) Deronjićeva tvrdnja da ga je optuženi ukorio zato što je na Pale poslao 400 civila koji su bili zatočeni u Bratuncu;⁹³
- (ii) Deronjićeva tvrdnja da je tražio da optuženi izađe s javnim pozivom da se u Bratunac pošalju autobusi;⁹⁴
- (iii) Deronjićev opis ljutnje optuženog zbog događaja koji su se odigrali tokom maja i početkom juna 1995. godine u Zapadnoj Slavoniji, uključujući ubijanje srpskih civila;⁹⁵
- (iv) Deronjićev opis: (a) sumnji koje mu je izrazio optuženi oko mogućnosti da komanda UNPROFOR-a potpiše zajedničku izjavu koja bi potvrdila da su civili pravilno evakuisani iz Potočara; (b) da je optuženi bio "oduševljen" da je Deronjić uspio da i UNPROFOR i muslimanski predstavnici potpišu zajedničku izjavu 17. jula 1995. godine; i (c) saznanja optuženog, i

⁹¹ Transkript iz predmeta *Krajišnik* (12. februar 2004. godine) T. 893-894, 896-900. Unakrsno ispitivanje iz transkripta iz predmeta *Krajišnik* (16. februar 2004. godine) T. 1140-1141.

⁹² Transkript iz predmeta *Blagojević i Jokić* (21. januar 2004. godine) T. 6335, T.340-6341, (22. januar 2004. godine) 6447.

⁹³ Transkript iz predmeta *Krajišnik* (16. februar 2004. godine) T. 1107.

⁹⁴ Transkript iz predmeta *Blagojević i Jokić* (21. januar 2004. godine), T.6199-6200.

⁹⁵ Transkript iz predmeta *Krstić* (21. novembar 2003. godine), T.156-157.

pored onoga šta je rečeno u zajedničkoj izjavi s UNPROFOR-om, da je ustvari došlo do ubijanja civila;⁹⁶

- (v) Deronjićeva tvrdnja da je obavijestio optuženog o dvije masovne grobnice u Glogovi i Kravici i da je optuženi imao saznanja o ubistvima u Zvorniku;⁹⁷ i
- (vi) Deronjićeva tvrdnja da je pitao optuženog šta će Republika Srpska da uradi povodom događaja u Srebrenici i da je optuženi odgovorio, "Vidjet ćemo, nešto ćemo uraditi" i da Deronjić nije vjerovao da postoji ozbiljna volja da se uradi bilo šta.⁹⁸

39. Kao što pokazuju prethodni primjeri, značajan dio Deronjićevog svjedočenja se odnosi na djela i ponašanje optuženog a, pored toga, odnosi se na ključna pitanja teze tužilaštva.⁹⁹ Vijeće je svjesno činjenice da je Deronjićevo svjedočenje u drugim predmetima procijenjeno kao prihvatljivo.¹⁰⁰ Međutim, okolnosti ovog predmeta se razlikuju po osnovu velikog broja dokaza o djelima i ponašanju koji se odnose na optuženog, zajedno sa činjenicom da je zabrinutost Vijeća u vezi s Deronjićevom pouzdanošću veoma povezana s istinitošću njegovog svjedočenja u odnosu na optuženog.¹⁰¹ Iz tih razloga, a u svjetlu činjenice da optuženi neće imati priliku da unakrsno ispita Deronjića, Vijeće mora ovom svjedočenju prići s izuzetnom obazrivošću. Uzimajući u obzir sve relevantne faktore, Vijeće je uvjerenjeno da potreba za pravičnim suđenjem prevazilazi dokaznu vrijednost Deronjićevog svjedočenja. Prema tome, Vijeće

⁹⁶ Deronjić, Izjava svjedoka od 25. novembra 2003. godine, par. 221-226.

⁹⁷ Deronjić, Izjava svjedoka od 25. novembra 2003. godine, par. 228-229.

⁹⁸ Deronjić, Izjava svjedoka od 25. novembra 2003. godine, par. 232.

⁹⁹ V. Pretpretresni podnesak tužilaštva, par. 216, 219-220, 222, 226, 239.

¹⁰⁰ V. Odluka u predmetu *Popović i drugi*, par. 64; Odluka u predmetu *Perišić*, par. 47-53; *Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, predmet br. IT-03-67-T, "Odluka o prihvatanju svjedočenja Miroslava Deronjića na osnovu pravila 92*quater* Pravilnika o postupku i dokazima sa priloženim suprotnim mišljenjem predsjedavajućeg sudije Jean-Claudea Antonettija" 20. januar 2010. godine.

¹⁰¹ U predmetu *Popović i drugi*, Deronjićevo svjedočenje se odnosilo jedino na prisustvo trojice optuženih u ključnim intervalima, saznanja optuženog Borovčanina za jedan zločin i jednu nepotkrijepljenu izjavu optuženog Beare. Isto tako, oslanjanje tužilaštva na predmete *Perišić* i *Šešelj* je jalovo, pošto dijelovi Deronjićevog svjedočenja podnijeti u tim predmetima ne sadrže reference na djela ili ponašanje optuženih u tim predmetima.

je mišljenja da treba odbiti zahtjev tužilaštva da se cjelokupno Deronjićevo svjedočenje i izjava uvrste u spis.

40. U svjetlu takvog zaključka, nema potrebe da Vijeće razmatra predložene povezane dokazne predmete navedene u Zahtjevu.

III. Dispozitiv

41. Iz gorenavedenih razloga, na osnovu pravila 89 i 92*quater* Pravilnika, Pretresno vijeće ovim **ODBIJA** Zahtjev.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, a mjerodavan je engleski tekst.

sudija O-Gon Kwon,
predsjedavajući

Dana 23. marta 2010.
U Haagu,
Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]